

NACIONALINĖ ŽEMĖS TARNYBA PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS

Lietuvos Respublikos
žemės ūkio ministerijai

2018-01-03 Nr. 1SD-8-(3.7. E)
I 2018-12-17 Nr. 2D-4174(12.149)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMŲ PROJEKTŲ DERINIMO

Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Tarnyba), išnagrinėjusi pateiktus derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. birželio 27 d. nutarimo Nr. 730 „Dėl Piliečių, kuriems atlyginama pinigais už valstybės išperkamą žemę, mišką ir vandens telkinius, ir piliečių, kuriems atlyginama pinigais, kai jie atsisako perduodamo neatlygintinai nuosavybės naujo žemės sklypo individualiai statybai mieste, sąrašo sudarymo ir atlyginimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas Nr. 730), Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1057 „Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų“ projektą (toliau – Projektas Nr. 1057) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. lapkričio 9 d. nutarimo Nr. 1243 „Dėl žemės sklypo mieste, už kurį kompensuojama pinigais, jeigu pilietis atsisako jam perduodamo neatlygintinai nuosavybės naujo žemės sklypo individualiai statybai, vidutinės vertės nustatymo ir kompensacijos mokėjimo tvarkos“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas Nr. 1243), pagal kompetenciją teikia šias pastabas ir pasiūlymus.

Minėtais projektais siekiama įgyvendinti Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo Nr. VIII-359 10 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XIII-1610 (toliau – Atkūrimo įstatymo pakeitimo įstatymas), kurio 2 straipsniu pakeistas Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 21 straipsnis jį papildant nauja 6 dalimi ir reglamentuojant, kad *jeigu pilietis, turintis teisę atkurti nuosavybės teises į žemę, mišką ar vandens telkinį grąžinant natūra arba perduodant neatlygintinai nuosavybės žemės, miško sklypą ar vandens telkinį kaimo vietovėje ar (ir) miesto savivaldybės teritorijai priskirtoje po 1995 m. birželio 1 d., Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka informuotas nenurodo (nepatikslina) vietovės, kurioje pageidautų gauti žemės, miško sklypą ar vandens telkinį, kviečiamas kvietime nurodytu laiku neatvyksta (išskyrus neatvykimą dėl ne nuo jo valios priklausančių aplinkybių) rinktis arba atvykęs nepasirenka projektuojamo žemės, miško sklypo ar vandens telkinio vietos, arba pasirinktoje vietovėje nebėra laisvos valstybinės žemės, kurioje piliečiui būtų galima projektuoti žemės sklypą, nuosavybės teisės šiam piliečiui atkuriamos atlyginant pinigais*. Taip pat minėtas straipsnis papildytas nauja 7 dalimi, kurioje nustatyta, kad *jeigu mieste naujų žemės sklypų yra tiek, kad visiems piliečiams, turintiems teisę pagal šį įstatymą šiame mieste*

atkurti nuosavybės teises, perduodant neatlygintinai nuosavybėn naujus žemės sklypus, būtų galima perduoti neatlygintinai nuosavybėn po naują žemės sklypą, tačiau šie piliečiai Vyriausybės nustatyta tvarka kviečiami rinktis iš šiame mieste suformuotų naujų žemės sklypų, kvietime nurodytu laiku neatvyksta (išskyrus neatvykimą dėl ne nuo jų valios priklausančių aplinkybių) rinktis arba atvykę per vieną mėnesį nuo kvietime nurodytos datos nepasirenka iš siūlomų naujų žemės sklypų, arba jiems naujų žemės sklypų perduoti neatlygintinai nuosavybėn nėra galimybių dėl laisvos žemės fondo žemės šiame mieste trūkumo, naujų žemės sklypų nepasirinkusiems ar (ir) negavusiems neatlygintinai nuosavybėn piliečiams nuosavybės teisės atkuriamos atlyginant pinigais. Piliečiams, kurie esant išvardytoms sąlygoms nepasirinko ar (ir) negavo neatlygintinai nuosavybėn šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodytų naujų žemės sklypų, kompensuojama vidutinė Vyriausybės nustatyto dydžio žemės sklypo atitinkamame mieste vertės pinigų suma, kurią nustato Vyriausybė.

1. Projekto Nr. 1057 1 punktu siūloma pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 1057 „Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų“ (toliau – Įgyvendinimo tvarka), 29 punktą ir Įgyvendinimo tvarką papildyti nauju 29¹ punktu, kuriame siūloma įtvirtinti nuostatas, įgyvendinančias Atkūrimo įstatymo pakeitimo įstatymą.

Remdamiesi Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 „Dėl Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų patvirtinimo“ (toliau – Rekomendacijos), 58 punktu, kuriame reglamentuojama, kad viso teisės akto punktų numeracija yra ištisinė, siūlome Projektu Nr. 1057 pakeisti Įgyvendinimo tvarkos 29 punktą, jame įtvirtinant nuostatas, įgyvendinančias Atkūrimo įstatymo pakeitimo įstatymą, o ne Įgyvendinimo tvarką papildyti nauju 29¹ punktu.

2. Įgyvendinimo tvarkos 29¹ punkto trečiojoje pastraipoje siūloma nustatyti, kad „žemėtvarkos skyrius, gavęs piliečio prašymą, ne vėliau kaip per 10 darbo dienų šį prašymą ir išvadą dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn raštu persiunčia tam žemėtvarkos skyriui, kurio veiklos teritorijoje pilietis pageidauja gauti perduodamą neatlygintinai nuosavybėn lygiavertį turėtajam žemės, miško sklypą ar vandens telkinį“. Pažymime, kad galimi atvejai, kai piliečiui, išreiškusiam valią atkurti jo nuosavybės teises perduodant lygiavertį žemės, miško sklypą ar vandens telkinį, tačiau nenurodžiusiam kadastro vietovės arba nurodžiusiam kadastro vietovę, kurioje nėra laisvos žemės, išvada nėra parengta. Todėl manome, kad tais atvejais, kai išvada nėra parengta, Projekto 29¹ punkte nurodytas 10 darbo dienų terminas turėtų būti skaičiuojamas ne nuo piliečio prašymo gavimo dienos, o įvertinus Įgyvendinimo tvarkos 105 punkte nustatytus terminus.

3. Projektu Nr. 1057 keičiamos Įgyvendinimo tvarkos 38 punkte nustatyta, kokia tvarka siūlomi nauji žemės sklypai piliečiams, įrašytiems į eilę.

Už piliečiams perduodamų neatlygintinai nuosavybėn naujų žemės sklypų suprojektavimą atsakingos savivaldybės. Nauji žemės sklypai neatlygintinai nuosavybėn piliečiams perduodami pagal savivaldybių parengtus miestų teritorijų dalių, žemės sklypų grupių, žemės sklypų detaliuosius planus arba žemės valdos projektus ir patvirtintas žemės sklypų kadastro duomenų bylas, administracijos direktoriaus patvirtintus žemės sklypų planus.

Pažymėtina, kad ne visiems piliečiams, įrašytiems į eilę naujam žemės sklypui gauti, pavyzdžiui, Vilniaus mieste, dėl laisvos žemės trūkumo galės būti pasiūlyti nauji žemės sklypai.

Atkūrimo įstatymo pakeitimo įstatymo 2 straipsnio, kuriuo keičiamas Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 21 straipsnis, 2 dalyje numatyta, kad **naujų žemės sklypų perduoti neatlygintinai nuosavybėn nėra galimybių dėl laisvos žemės fondo žemės šiame mieste trūkumo**, naujų žemės sklypų nepasirinkusiems ar (ir) negavusiems neatlygintinai nuosavybėn piliečiams nuosavybės teisės atkuriamos atlyginant pinigais. Tačiau nurodyto teisinio reglamentavimo įgyvendinimo tvarka nėra nustatyta. Teisės aktuose nėra nustatyta, kada Taryba galės priimti sprendimą atlyginti pinigais ir pradedant kuriuo eilėje įrašytu piliečiu sprendimai atlyginti pinigais turės būti priimami. Taip pat nėra aišku, koks dokumentas laikytinas tinkamu ir pakankamu, kad būtų galima konstatuoti, jog daugiau naujų žemės sklypų, perduodamų neatlygintinai nuosavybėn, atitinkamame mieste nebus projektuojama.

Siūlome nustatyti, kokia tvarka ir koku dokumentu bus nustatomas naujų žemės sklypų, perduodamų neatlygintinai nuosavybėn, trūkumas, kaip bus fiksuojama, kad daugiau naujų žemės sklypų savivaldybės nebeprojektuos. Taip pat būtų tikslinga įtvirtinti, koku būdu apie tai bus informuojama Taryba ir į eilę naujam žemės sklypui gauti įrašyti piliečiai.

4. Pagal Įgyvendinimo tvarkos 38 punkto ketvirtąją ir šeštąją pastraipas, mieste, kuriame naujų žemės sklypų skaičius yra pakankamas, kad žemės sklypai galėtų būti perduoti visiems prašymus pateikusiems piliečiams, atvykusiems į susirinkimą, tačiau nepasirinkusiems žemės sklypų, numatyta galimybė pakartotinai rinktis iš likusių nepasirinktų žemės sklypų. Atkreiptinas dėmesys, kad nėra aišku, kaip turės būti įgyvendinama Įgyvendinimo tvarkos 38 punkto šeštojoje pastraipoje numatyta galimybė piliečiams pakartotinai rinktis iš likusių nepasirinktų žemės sklypų, pavyzdžiui, ar piliečiai, įrašyti eilėje žemiau kitų piliečių, tačiau apie pasirinktą žemės sklypą Nacionalinės žemės tarnybos teritorinį skyrį informavę anksčiau už piliečius, įrašytus eilėje aukštesniu numeriu ir pasirinkusius tą patį žemės sklypą, įgis pirmumo teisę į pasirinktą žemės sklypą, ar piliečiai galės rinktis tik vieną iš likusių nepasirinktų žemės sklypų, ar galės nurodyti kelis. Taip pat nėra aišku, ar žemiau eilėje įrašytam piliečiui pasirinkus tą patį žemės sklypą, kurį pasirinko ir aukščiau įrašytas pilietis, bus laikoma, kad jis žemės sklypo nepasirinko, ir jam bus atlyginama pinigais. Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, siūlome tikslinti Projekto 38 punkte nustatytą naujų žemės sklypų pasirinkimo tvarką.

5. Projekto Nr. 1057 9 punktu siūloma pakeisti Įgyvendinimo tvarkos 105 punktą ir jo antrojoje pastraipoje reglamentuoti, kad, jeigu rengiant žemės reformos žemėtvarkos projektą pilietis šios tvarkos 102¹ punkte nustatyta tvarka kviečiamas neatvyksta (išskyrus neatvykimą dėl ne nuo jo valios priklausančių aplinkybių) į organizuojamą pretendentų susirinkimą, kuriame projektuojami žemės sklypai, taip pat tais atvejais, kai pilietis atvykęs nepasirenka projektuojamo žemės, miško sklypo ar vandens telkinio vietos, arba nebėra laisvos valstybinės žemės, kurioje piliečiui būtų galima projektuoti neatlygintinai nuosavybėn lygiavertį turėtajam žemės, miško sklypą ar vandens telkinį, išvada dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai grąžinama vedėjui to žemėtvarkos skyriaus, kurio veiklos teritorijoje yra išvadoje dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn nurodyta žemė, miškas ar vandens telkinys. Šiuo atveju nuosavybės teisės į žemę, mišką ar vandens telkinį atkuriamos atlyginant pinigais šios tvarkos 105¹ punkte nustatyta tvarka.

Siekdami užtikrinti gerojo viešojo administravimo principą, siūlome papildyti Įgyvendinimo tvarkos 105 punktą ir nurodyti, kad išvada dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai grąžinama vedėjui to žemėtvarkos skyriaus, kurio veiklos teritorijoje yra išvadoje dėl

žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn nurodyta žemė, miškas ar vandens telkinys, ir apie tai raštu informuojamas pilietis.

6. Projekto Nr. 1057 10 punktu siūloma papildyti Įgyvendinimo tvarką 105¹ punktu ir jo antroje pastraipoje reglamentuoti, kad *tu atveju, jei išvada dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn parengta, žemėtvarkos skyriaus vedėjas įsakymu panaikina išvadą dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn arba ją patikslina (jeigu nuosavybės teisės atkurtos į dalį išvadoje dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn nurodyto žemės, miško ar vandens telkinio ploto)*. Manome, kad siūloma įtvirtinti nuostata neatitinka teisėkūros tikslingumo, proporcingumo, efektyvumo ir aiškumo principų (Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1, 2, 5 ir 6 punktai), kurių turi būti laikomasi (Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 1 dalis ir 9 straipsnio 1 dalis). Paprastai administraciniai aktai panaikinami, kai jie yra priimti pažeidžiant teisės aktų reikalavimus. Todėl *neaišku, kokių teisinių pagrindų teisėtai priimta išvada turės būti panaikinama*. Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, siūlome atitinkamai tikslinti Projektu Nr. 1057 siūlomą papildyti Įgyvendinimo tvarkos 105¹ punktą.

7. Projektu Nr. 1057 keičiamoje Įgyvendinimo tvarkoje numatytos piliečių neatvykimo į susirinkimus pasekmės, išskyrus neatvykimą dėl ne nuo jų valios priklausančių aplinkybių. Ši nuostata perkelta iš Atkūrimo įstatymo pakeitimo įstatymo, įsigaliojusio 2019-01-01. Pažymėtina, kad siūlomas reglamentavimas yra abstraktus, todėl dėl jo turinio ir taikymo ateityje gali kilti ginčai, taip pat kils piktnaudžiavimo teise grėsmė. Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo straipsniuose įtvirtinta, kad nuosavybės teisės į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkuriamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka. Todėl siūlome Projekte, kuriuo nustatoma minėto įstatymo įgyvendinimo tvarka, tiksliai apibrėžti, kokios aplinkybės pagal Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymą laikytinos aplinkybėmis, nepriklausančiomis nuo piliečių valios.

8. Siekdami užtikrinti didesnę vykdomų pretendentų susirinkimų skaidrumą, užkirsti kelią ateityje kilti ginčams, siūlome apsvarstyti galimybę papildyti Įgyvendinimo tvarką, nustatant, kad susirinkimų eiga fiksuojama darant garso įrašą (įrašus).

9. Rekomendacijų 14 punkte nustatyta, kad teisės akte pateikiant nuorodą į kitą teisės aktą, jo oficialaus paskelbimo šaltinis nenurodomas. Todėl atitinkamai siūlome tikslinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1057 „Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų“ preambulę ir Įgyvendinimo tvarkos 1, 5, 12, 16, 17, 18, 23, 28, 37, 52, 81, 106¹, 119, 127, 128 punktus, 64.2 ir 64.3 papunkčius.

Įgyvendinimo tvarkos 13, 17, 23, 28, 81, 93, 94, 106¹ punktai neatitinka Rekomendacijų 15.2 papunkčio, kadangi nenurodytas teisės akto, į kurį pateikta nuoroda, pavadinimas. Todėl siūlome tikslinti minėtus Įgyvendinimo tvarkos punktus.

10. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. lapkričio 9 d. nutarimo Nr. 1243 „Dėl žemės sklypo mieste, už kurį kompensuojama pinigais, jeigu pilietis atsisako jam perduodamo neatlygintinai nuosavybėn naujo žemės sklypo individualiai statybai, vidutinės vertės nustatymo ir kompensacijos mokėjimo tvarkos“ (toliau – Nutarimas), keičiamo Projektu Nr. 1243, 3.3 papunktis neatitinka Rekomendacijų 14 punkto, kadangi pateiktoje nuorodoje į teisės aktą nurodytas jo oficialaus paskelbimo šaltinis. Todėl siūlome tikslinti minėtą Nutarimo papunktį.

11. Į eilę naujam žemės sklypui gauti įrašytiems piliečiams perduodamo neatlygintinai žemės sklypo dydis nustatytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. liepos 23 d. nutarimu

Nr. 920 „Dėl naujų žemės sklypų dydžių miestuose patvirtinimo“ (toliau – Nutarimas Nr. 920). Perduodamo žemės sklypo plotas negali viršyti maksimalaus nurodyto dydžio.

Pažymėtina, kad pasitaiko atvejų, kai piliečiui, įrašytam į eilę naujam žemės sklypui gauti, nuosavybės teisės neatkurtos į didesnį plotą, negu jo galimas gauti maksimalaus dydžio žemės sklypo plotas. Už visą likusį neatkurtą žemės plotą piliečiui turi būti atlyginta pinigais. Manome, kad teisės aktuose turi būti įtvirtinta tvarka, apibrėžiant, ar už visą likusį neatkurtą žemės plotą atlyginama pinigais po to, kai piliečiui perduotas neatlygintinai žemės sklypas, ar pinigais atlyginama už likusį neatkurtą žemės plotą, atėmus maksimalų žemės plotą pagal Nutarimą Nr. 920, o perdavus neatlygintinai naują žemės sklypą, dar kartą pinigais atlyginama už perduoto žemės sklypo ploto skirtumą, jeigu toks būtų.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, siūlome atitinkamomis nuostatomis papildyti Projektą Nr. 1057.

Pažymėtina, kad žemės vertinimas yra atliekamas periodiškai ir žemės vertė po kiekvieno įvertinimo didėja, todėl kuo ilgesnis laiko tarpas praeina iki atlyginimo piliečiui pinigais už turėtą žemę, tuo didesnes išlaidas patiria valstybė.

Informuojame, kad dėl Projekto Nr. 730 pastabų ir pasiūlymų pagal kompetenciją neturime.

Pagarbiai

Direktorius

Laimonas Čiakas

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT57 4010 0510 0467 0211 Luminor Bank As kodas 40100
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai

2019-01-17 Nr. (1.6 E)2T-47

Į 2018-12-17 Nr. 2D-4174(12.149)

DĖL NUTARIMŲ PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. birželio 27 d. nutarimo Nr. 730 „Dėl Piliiečių, kuriems atlyginama pinigais už valstybės išperkamą žemę, mišką ir vandens telkinius, ir piliiečių, kuriems atlyginama pinigais, kai jie atsisako perduodamo neatlygintinai nuosavybės naujo žemės sklypo individualiai statybai mieste, sąrašo sudarymo ir atlyginimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas Nr. 730), Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1057 „Dėl Lietuvos Respublikos piliiečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų“ projektą (toliau - Projektas Nr. 1057) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. lapkričio 9 d. nutarimo Nr. 1243 „Dėl žemės sklypo mieste, už kurį kompensuojama pinigais, jeigu pilietis atsisako jam perduodamo neatlygintinai nuosavybės naujo žemės sklypo individualiai statybai, vidutinės vertės nustatymo ir kompensacijos mokėjimo tvarkos“ pakeitimo“ projektą (toliau - Projektas Nr. 1243), teikia pastabas ir pasiūlymus:

Dėl Projekto Nr. 730

1. Siekiant teisinio reguliavimo stabilumo užtikrinimo, galiojančios teisės akto nuostatos turėtų būti keičiamos tik tuo atveju, jei toks keitimas yra būtinas dėl naujai atsiradusių teisinio reguliavimo tikslų. Atsižvelgiant į tai, kad Piliiečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo Nr. VII-359 10 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymu nebuvo keičiamos nuostatos, susijusios su atlyginimu asmenims, atsisakiusiems perduodamo neatlygintinai nuosavybės naujo žemės sklypo, manytina, projekto rengėjų tikslams pasiekti, galėtų būti apsiribojama vien Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. birželio 27 d. nutarimo Nr. 730 „Dėl Piliiečių, kuriems atlyginama pinigais už valstybės išperkamą žemę, mišką ir vandens telkinius, ir piliiečių, kuriems atlyginama pinigais, kai jie atsisako perduodamo neatlygintinai nuosavybės naujo žemės sklypo individualiai statybai mieste, sąrašo sudarymo ir atlyginimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas) 2.2 papunkčio keitimu (*atitinkamai tikslinant Projekto Nr. 1057 3, 5 punktus, Projekto Nr. 1243 4 punktą*).

2. Aprašo 2.2 papunkčio pakeitimų dėstymas keistinas į naudojamą Projekto 3, 4.2 bei 4.3 papunkčiuose, kadangi pasiūlyta Aprašo 2.2 papunkčio formuluotė gali būti suprantama kaip neapimanti Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 21 straipsnio 7 dalyje nurodyto atvejo, kai pilietis neatvyksta rinktis naujo žemės sklypo. Ši pastaba aktuali ir Projekto Nr. 1243 3 ir 4 punktams.

3. Jeigu nebūtų atsižvelgta į pirmąją šio išvados pastabą, tikslintina Projekto Nr. 730 punktų numeracija (projekte išdėstyti du punktai, numeruojami „2.“).

Dėl Projekto Nr. 1057

1. Kadangi Projektu Nr. 1057 siūlomo įtvirtinti Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos (toliau – Tvarka) 29¹ punkto reguliavimas skirtas iš esmės tapatiems siūlomame pripažinti netekusiu galios Tvarkos 29 punktu aptarties klausimams (*situacijoms, kai dėl objektyvių priežasčių neįmanoma atkurti nuosavybės teisių perduodant neatlygintinai nuosavybės žemės, miško sklypą ar vandens telkinį*) reguliuoti, Tvarkos 29¹ punkto nuostatas siūlome išdėstyti kaip 29 punkto pakeitimą.

2. Siekiant teisės akto glaustumo, Tvarkos 29¹ punkto pirmosios ir antrosios pastraipų pasikartojantį paskutinįjį sakinį, siūlome dėstyti atskiroje pastraipoje vieną kartą, tuo pačiu konkretizuojant, kur turi būti nurodytas šiame (-iuose) sakinyje (-iuose) minimas terminas ir atsisakant neapibrėžto turinio žodžio „jam“.

3. Siekiant užtikrinti piliečių teisėtų lūkesčių apsaugą ir galimybę tinkamai įgyvendinti įstatymu jiems suteiktas teises, siūlome Tvarkos 29¹ punktą papildyti nustatant, kad piliečiui skirtame pranešime turi būti ne tik išdėstomas siūlymas pateikti prašymą dėl kadastro vietovės pasirinkimo, bet ir pateikiama informacija apie galimas tokio prašymo nepateikimo neigiamas pasekmes (*taip, kaip Tvarkos 38 punkto trečiojoje pastraipoje bei 102¹ punkte*), bei apie tai, kur asmuo gali susipažinti su informacija apie laisvos žemės fondą (*minimą 29¹ punkto trečiojoje pastraipoje*).

4. Suvienodintinos ir nuosekliai naudotinos Tvarkos 29¹ punkto antrosios pastraipos, 38 punkto trečiosios pastraipos ir 102¹ punkto formuluotės, įvardijančios priežastis, dėl kurių pilietis negali būti informuotas raštu (registruotu laišku) bei nustatančios viešo informacijos skelbimo tvarką.

5. Projekto Nr. 1057 lydimieji dokumentai papildytini atskleidžiant Tvarkos 29¹ punkto pirmojoje ir antrojoje pastraipose siūlomo įtvirtinti termino, per kurį asmuo turi pasirinkti kadastro vietovę, prailginimo (*30 dienų vietoje buvusių 10 darbo dienų*) priežastis.

6. Atsižvelgiant į tai, kad pagal Tvarkos 38 punkto trečiąją pastraipą kvietime nurodoma ne viena data (*susirinkimo data bei susipažinimo su informacija apie siūlomus rinktis naujus žemės sklypus termino pradžia*), konkretizuotina 38 punkto siūlomos įtvirtinti šeštosios pastraipos frazė „nuo kvietime nurodytos datos“. Be to, siūlymas nustatyti, kad „jeigu per vieną mėnesį nuo kvietime nurodytos datos šie piliečiai nepasirenka iš naujų žemės sklypų, kurie liko nepasirinkti šio susirinkimo metu kitų piliečių“, manytina, riboja įstatymu nustatytą teisę per vieną mėnesį apsispręsti dėl pasirenkamo žemės sklypo. Be to, trūksta aiškumo, kaip nurodytuoju atveju būtų elgiamasi keliems asmenims ne susirinkime apsisprendus pasirinkti tą patį žemės sklypą. Siekiant užtikrinti įstatymo piliečiams suteiktą teisę, siūlytina reguliavimą keisti taip, kad piliečiui iki susirinkimo būtų suteikiamas ne 5 darbo dienų, bet mėnesio susipažinimo su informacija apie siūlomus rinktis žemės sklypus laikotarpis. Tokiu atveju asmeniui išliktų galimybė rinktis iš visų,

pagal jo nustatytą eilę jam tenkančių žemės sklypų, o susirinkimo metu būtų fiksuojamas ne tik neatvykimo, bet ir siūlomo sklypo nepasirinkimo faktas, lemiantis Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 21 straipsnio 7 dalyje nurodytas pasekmes. Kartu siūlome suvienodinti Tvarkos 38 punkto trečiojoje pastraipoje įtvirtintus informacijos apie susirinkimo vietą ir laiką, piliečių, kurie pakviesti į susirinkimą, sąrašo skelbimo (*ties tuo atveju, kai asmenys buvo kviešti registruotu laišku, ties tuo – kai žiniasklaidos priemonėmis*) Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos interneto tinklalapyje terminus.

7. Neaišku, kodėl Projekte Nr. 1057 siūloma įtvirtinti tik dviejų Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 21 straipsnio 7 dalyje įtvirtintų atlyginimo pinigais (*pilietis neatvyksta arba atvykęs nepasirenka naujo žemės sklypo*) pagrindų įgyvendinimo tvarkas, visiškai neaptariant (išskyrus nuostatos perrašymą iš įstatymo) trečiojo pagrindo „jeigu žemės sklypų jie negauna neatlygintinai nuosavybėn dėl laisvos žemės fondo žemės mieste trūkumo“ įgyvendinimo tvarkos (*nenustatoma, kada būtų konstatuojama, kad laisvos žemės fondo žemės trūksta, kas, kokių dokumentų pagrindu tai konstatuotų ir pan.*). Siūlome atitinkamai papildyti Projektą Nr. 1057.

8. Tvarkos 102 punkto keitimo siūlome atsisakyti kaip nesukuriančio pridėtinės vertės, o tik atkartojančio 29¹ ir 103 punktų nuostatas. Kartu pastebėtina, kad Projekto Nr. 1057 6 punktu siūlomas keitimas neišsamus, kadangi Tvarkos 102 punktas papildomas Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 21 straipsnio 6 dalyje įtvirtintais atlyginimo pinigais pagrindais, tačiau neapima Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 21 straipsnio 7 dalyje įtvirtintų atlyginimo pinigais pagrindų.

9. Neaiškus Tvarkos 105 punkto septintojoje pastraipoje ir Tvarkos 29¹ punkto pirmojoje pastraipoje siūlomų skirtingų elgesio taisyklių esant tai pačiai sąlygai „nebėra/trūksta laisvos valstybinės žemės“ santykis (*kartu ir siūlymo naikinti Tvarkos galiojančio 105 punkto šeštąją ir septintąją pastraipas tikslas*). Siūlome nuostatas suderinti tarpusavyje, aiškiai nustatant, kada trūkstant laisvos valstybinės žemės, asmeniui būtų siunčiamas pasiūlymas pasirinkti kitą kadastro vietovę, o kada imamasi Tvarkos 105 punkto septintojoje pastraipoje išvardytų veiksmų dėl atlyginimo pinigais.

Teisingumo ministras

Elvinas Jankevičius